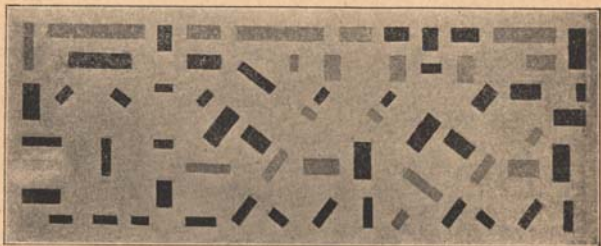

als: het *rechtstreeks* door verhouding, (d.i. met het beeldingsmiddel zelve, inplaats van met het natuurmiddel) *gestalte geven aan de schoonheidsontroering, opgewekt door de realiteit.*

Hiermede vangt de cultuur van het schilderen als schilderen aan. Hoewel zich min of meer gelijktijdig bij enkelen, uit het schilderen naar de natuur, ontwikkelend, kreeg deze nieuwe beeldingswijze den eersten krachtigen stoot door Piet Mondriaan (1913). Ook in B. van der Leck, Vilmos Huszár,

25. B. van der Leck. Schilderij

Th. van Doesburg, ontwikkelde zich, omstreeks denzelfden tijd uit het vrije schilderen naar de natuur eene schilderwijze van enkel verhouding.

25. — Dat in de nieuwe beeldingswijze ook schakeeringen van de persoonlijkheid vallen op te merken, bewijzen de afbeeldingen 24 tot en met 28.

In de latere werken van Van der Leck heeft zich het monumentale ruimte-gevoel, dat zich reeds in de vroegere werken als: „De Ziekte”, „De Storm”, „Inladen van een Schip” enz. kenbaar maakte, op „destructieve” wijze, d. i. tot enkel vlak-, ruimte- en kleurverhouding ontwikkeld. Tegenover het losse schilderen, dat zijn bestaansrecht grondt op de zelfstandigheid der beelding om zichzelf, kan de betekenis van het moderne, monumentale schilderen slechts *in* en *aan* de moderne neutrale architectuur tot haar recht komen en wel als tegendeel van het zuiver-constructieve der bouwkunst. Het hangt slechts van de zuivere ontwikkeling, — d. i. tot enkel verhouding van constructie uit, —